

منداڵ

چوون فیری ترس ده بیټو چوون چاره سهری ده کړیټ

جه لال خه له ف زاله بی

ماکه وی کړ بوټه وهی دووشمن له گواره [بیچووه] کانی ، دور
بخاته وهو وه له ی بکات ، باله شه بی ده کات ورا ده کات ، به بی

ترس شیوانیکی له شی و هه لچوونی دهروونی زور به هیزه
که تووشی مروف دیت و تین ده کاته هه موو جه سته ی ، تین ده کاته
سه ر باره کانی دهروونی و ته نی و فه رمانه کانی ده ره وه و
ناو خو بی له شی مروف .

نه میش کاتیک پروده دات ، که مروف هه ست بکات به
هه لوئستیک ، یان بلین ترسینه ریک ، که هه ره شه له نه مانی
بکات ، یان زیانکی لی بدات ، نه و ترسینه ره راست بیټ ، یان
به خه یال دروستی بکات .

زور له زاناکان رایان وایه ، که کاتیک منداڵ له دایک
ده بیټ ، نه له ناگر ده ترسیت ، نه له مار ، نه له تاریکی ، له
دووشت نه بیټ نه و دوو شته ش یه کیکیان دهنگی به رزه و ،
نه وی تریان که وتنه له شوینی به رزه وه بو شوینی نزم و چال .
له وهی نه بیټ له ناو هه موو گیان له به ره کانداهه مروف
ترسنوک بیټ و بترسیت ، به لکوو هه موو گیان له به ریک
ده ترسیت ، چونکه نه گهر نه ترسیت ناژی و قرده کات وه
به گویره ی نه و ترسینه ره ش په ووشت ده کات بو نمونه :

نەردە بفریت ، دووشمنە کەشی وادەزانیت ئەم کەو بەالی
شکاردو ناتوانیت بفریت شوینی دەکەویت ، بەم شیوێه
دووشمنە کە لە گوارەکانی دوور دەخاتەووە ئەمجاش دەفریت .

بەلام ناسک کە راوچی دەبنیت ، رادەکات . کەرویشک
دەبنیت هەلۆ بەئاسمانەو دەبنیت خوی مات دەکات ،
کە تانجی بینی رادەکات .

کەلکەکانی ترس :

گومان نیە لەویدا کە ترس کەلکی زۆری هەبوو بو
هەمووکیان لە بەریک ، بەتایبەتی بو مروف . یە کەم کەلکی ترس
ئەو بوو کە بوته هۆی ئەوێ گیان لە بەران قەرنە کەن ، ئەگەر
مروفی کۆن نە ترسایە لە گیان لە بەرە گوشت خۆرەکان ، هەرگز
خۆی لە ئەشکەوت و کوونە تاوێردا نە دەشاردەووە ، زاناگان
دەلێن : ئەگەر مروف نە ترسایە ، هیچ خانووبەرە و قەلاو
تەلاریکی هەلنە دەچنی ، هیچ پەیکەر و پەستگە و نەقش و
نیگاریکی نە دەکردووە نە دەکیشا ، هیچ جوړە پیشکە و تینیکی
بە دەست نە دەهینا .

کەلکی ترس بو مندال ئەوێ دەپاریزیت لە ئاوە ناگر ،
لە کەوتن ، لە پلیشانەوێ رینگەویان ، چونکە ترس جوړە
ئاگاداری و ووریایی یە کە .

زیانەکانی ترس :

لە راستیدا هەلچوونی ترس زیانیکی زۆری هەیه بو
مروف ، چ مندال بیت یان گەرەبیت ، بەتایبەتی ئەگەر ئەو
ترسە لە جینگەیی خۆیدا نەبیت . چونکە ترس جوړیکە
هەشەلەژاندنی لەشو ئەندامەکانی ، بی گومان ئەمە تینی
خرایی هەیه بوی .

ترس ئەگەر لە جینگەیی خۆیدا نەبیت ، یان زۆر بەهینزیت
دەبیتە جوړە نەخۆشی یەکی دەروونی لە مندالداو ژیانی لی تال
دەکات و تووشی دلەخوربێ و دلەراوکی یەکی زۆری دەکات ،
بەلکوو ئەگەر بەردەوام بیت دەبیتە [موتە کە - الکابوس]

کە چاوی دەچیتە خەو دەچیتە سەرسنگی هەناسەیی کورت
دەکات و خەوی شیرینی لی تال دەکات . جاری واهەیه مروفی
گەرە تووشی نەخۆشی لەش دەکات . زۆر جار مروفی گەرە
لە ترسا هات و چۆی ناو جەماوەر ناکات ، یان هاوڕیتی کەسانی
تری ناکات ، یان بەشداری زۆر و تووویژ ناکات لە ترسی ئەوێ
کە نە کەوێتە هەلەو .

کاتی واهەیه مروف کار و پیشەیی باشی بو هەلەدەکەوێت
بەلام لە ترسی ئەوێ کە سەرنەکەوێت تیدا ، نایان کات . لە
ترس زیان بەخش تر بو مندال ، شاردنەوێ ترسە ، چونکە زۆر
مندال هەن ترسەکانیان [خەفە - کبت] دەکەن و خویان نازاو
بە جەرگ دەردەخەن ، بو ئەوێ گالتەیان بێ نە کەن و
کەس و کاریان لیان رازی بن ، بەلکوو زۆر باوکان هەن
بەهەلەیی خویان مندالەکانیان فیری ترسنوکی دەکەن .

چۆن ترسی

مندال دروست دەبیت ؟

وێکۆو : لە سەرەتاوە باسمان کرد ، مندال کاتی کە لە دایک
دەبیت لە هیچ ناترسیت ، ئەوێ دەرهی سەگ ، نە لە دیمەنی
ناشیرین دەترسیت ، بە پێچەوانەو مندالی یەک دوومانگی بو
هەموو شتی کە لێی نێزیک بیتەو دەشنیتەووە پێدەکەنیت ،
بەلام کە تەمەنی لە سالیکی تێپەری وانامینیت ، بەلکوو
بو هەندیک شت بێ دەکەنیت ، وە لە هەندیک سل دەکات ، وە لە
هەندیک تری گومان دەکات و سەرسام دەبیت ، وە
لە هەندیکیان دەترسیت .

بی گومان لیژدها پرسیاریک دیته پیشه وه ده لیت : نه ی
 گوايه که مندال دواي له دايك بوونی فیری ترس ببیت ، چون
 چونی فیری ده ببیت ؟ له وه لآمی نه م پرسیاره دا ، زاناکان
 بوونه ته خاوه نی دوو تیوره وه :

تیوری به که میان ده لیت : به گویره ی نه وه ی که ترس
 جوړیکه له وه له چوونه ده روونیا نه ی که مندال له گه ل خوی ده ی
 هینیته جهان وه ، مانای وایه ترس [پالنه ریک - غریزه] ی
 سروشتی به و به ره میکه له به ره مه کانی کو نه ندای ده مار .
 به و ناویشانه ی که مندال تاوه کوو گه شه ی پیش نه که ویت و
 هه ندیک له به شه کانی میشکی نه که یه ت ترس فیرنابیت .
 به لگه یه کی تریش بو راستی نه م تیوره نه وه یه ، که دایکی
 مندال ، کاتیک که [له نگه ری - توازن] منداله که ی تیک
 ده چیت ، هه ست ده کات ، به ترس و هه لچونیک تاییه تی
 له سه رده م و چاوی منداله که وادیاره نه مه به شیکه له و
 ترسه سروشتی به ی که له گه ل خوی هانیویتی به ژیا نه وه .

نه وه ی نه م کاره ی چهنه جاریک کرده وه ، ده ی بینی هه ر
 نه وه نده منداله که چاوی به مشکه که بکه و تايه ده گریا دوايي وای
 لی هات ، نه وه کوو هه ر له مشک بترسیت به لکوو نه وه ی
 تووکه که ی نه رم و نول بوایه لینی ده ترسا ، گیانی تیدا بوایه ،
 وه کوو که رویشک و پشیله ، یان گیانی تیدا نه بوایه ، وه کوو
 که وله ریوی نه م جوړه فیروونه ش بیی ده وتریت ، فیروون به
 ریگه ی [به یوه ندی - ارتباط] .

زانایه کی تریش که ناوی [باقلووه - Pavlov]
 داهینه ری [فیروونی مه رجی - التعلم الشرطي] به و
 له زاناکانی رووسی به پال پشته نه م تیوره ی کرده وه .

نه و مندالانه
 کامانه ن که ترسنوک ده بن ؟

وه کوو له سه ره تاوه باسمان کرد :، نه گه ر مندال بترسیت

تیوری دووه میان ده لیت : مندال که له دايك ده ببیت هیچ
 جوړه ترسیکی له گیان و له ده رووندا نیه ، به لکوو له کو مه ل و
 ده ورو به ره وه فیری ده ببیت . نه م تیوره ، تیوریک زور مزده
 به خش و دل خوشکه ره ، له به ر نه وه ی به بیی نه م ترسی مندال ،
 هه رچهنه زیاد ده ببیت و په رده سینیت ، ناوه هاش که م ده کات و
 لاش ده بریت .

به کی که له و زانایانه ی که پال پشته نه م تیوره ده که ن
 زانایه کی نه مریکی به به ناوی [واتسون - Watson] نه م زانایه
 مشکیک سیی نه رم و نولی نیزیکی مندالیک (۱۱) یانزه مانگی
 ده کرده وه ، تییبینی ده کرد ، که منداله که دهستی بو راده
 کیشاو یاری بی ده کردو هه لی ده گلو فاند به لام دواي ماوه یه ک
 هه ر که دهستی منداله بگه بیشتایه ته مشکه که و نه گه بیشتایه ،
 نه و دوو ناسنه ی که له پشته خویه وه ناماده کرد بوون ، ده دیدان
 به یه کداو ده نگیک به رزی ناخوشیان لیوه ده هات ، منداله که
 داده چه له کی و وای ده زانی نه مه دهنگی مشکه که یه ، دواي

له شتيك شاياني ترس بيت ، نه وه كاريكي سروشتي يه ، به لام
نه گبه تي داك و باوك له وه دايه ، كه منداله كه يان بترسيت له
شتيك شاياني ترس نه بيت ، وه كوو :

ترسان له ميلووره ، يان له مشك ، يان له خوډكه و
نه وانگه ل ، يان له جنوكه .

له گه ل نه وه شدا هه نديك له مندالان [ته وانا - استعداد]
يان زياتره بو فيربووني ترس و ترسنوك بوون ، وه كوو :

نه و مندالانه ي كه باوه پيان به خويان نيه ، يان نه و
مندالانه ي له خيزانيدا ده زين هه ست به ثاسايش و نارام
ناكهن ، يان جوړه كرده وه يه ك ده كه ن و دوايي هه ست به
په شيماني و گونا ده كه ن و تووشې به ربه ره كاني يه كي ده رووني
ده بن ، يان باوكيان كرده وه ي زور په قيان له گه ل ده كه ن ، يان
كاري و ايان پي ده سپيرن ، كه ناتوانن نه نجامي بدن ، نه و كاته
هه ست به ناته و او ي و نه توانين ده كه ن و ترسنوك ده بن .

نه و شتانه كامانه ن

كه مندال لي يان ده ترسن ؟

نه و شتانه ي كه مندال لي يان ده ترسن نه مانه ن :

۱ - هه نديك له مندالان له و كه سانه ده ترسن ، كه نه ناسراوون
هه روه ها مندالان ، كه جي گوپكي زوريان پي بكرت ،
ده ترسن ، به تايبه تي له ده ورووبه ريكه وه كه لي ي راهاتبيتن بو
ده وروو به ريكي تازه له گه ل نه وه شدا مندالي ته و اوو
ته ندر ووست باش ، له گه ل هه موو ده ورووبه ريكي تازه دا ،
هه رزوو راديت .

۲ - تاريخي : مندالان زور له تاريخي ده ترسن ، به تايبه تي
نه وانه ي كه ته مه نيان له (۵) پينج سال كه متره ، له گه ل
نه وه شدا ، نه و مندالانه ي كه له تاريخي ده ترسن ، به لگه يان
به ده سته وه هه يه .

بو نمونه روژنيكيان له مندالنيكي (۴) سالي م پرسې :-

- نه وه توله تاریکی ده ترسیت ؟

- ووتی : له بهرته وه یه پیش چاوی خوم نابینم وو سه رم
نه دات به دیواره که دا .
ووتم : گالته ده که یت دیواره کان لپته وه دوورن

ووتی : نه ی به لکوو بپم له پیاله یه که هه لکه وت وشکا
له که ل نه وه شدا خه یالی قوولی مندالان ، چه نده ها دیوو درنج و
خیویان له تاریکی دا بو دهره خسینیت و ده یان توقینیت .

۳ - ته نیایی :

مندال زور چه ز به قه له بالغی ده کات ، به تایبه تی
قه له بالغی یه که دایکی تیدا بیت ، له بهرته وه نه که ر به ته نیا
بمینیته وه ده ترسیت .

۴ - مردن :

مندال زور له مردن ده ترسیت ، به تایبه تی کاتیک که
هاوری یه کی خوشه ویستی ، یان مندالیک ناسیاوی ده مریت و
به بهر چاویوه هه لی ده گرن و ده پیه ن بو گورستان ، وه ده زانیت
له چالیکدا ده ی شارنه وه به گل دای ده پوشن ، به ته نها جینی
ده هیلن چه ند دیمه نیکی سامناک و ترسینه ره ، که خه یالی
لیده کاته وه له چالیک تاریکدا شه و به جینی ده هیلن !! چونکه
نه و نازانیت که گیانی تیدا نیه ! هه رگز له یادم ناچیت دیمه نی
نه و منداله (۵) پینچ سالانی یه ی که روژیکیان به دامای یه وه
بپی ووتم :

- تود زانیت که هه قالی مام عه لی مرد ، بردیان بو گورستانه که
خستیانه چالیک تاریکه وه ، قسه که ی ته واونه کردو ووتی :
زور له مردن ده ترسم !

منیش ووتم : بوله مردن ده ترسیت !؟ نه ی باشه چه ز ناکه یت
ببیته چوله که وه که هه قال

ووتی : ده توانم بفرم بومالی دیمه نی هاوریم
ووتم : به لی ! نه ی بالت نابیت .

ووتی : زور چه ز ده که م بمرم وه کووه هه قال
ووتم : نه ی له مردن ناترسیت !؟

ووتی : نه .

به راستی زور هه له یه که هه نده که سئیک باسی دیمه نی
دوزه خ و جهه نم و تور به یی و توله ی یه زدانی به به زه یی بو مندال
ده گیرنه وه . له به رنه وه ی نه م جوړه هه ره شاننه ، گیانی چالاکي
له مندالاندا ده پوخینیت ، ووره ی نزم ده کاته وه و پق و کینه ی
تیدا درووست ده کات .

شه گیکی تریش ده ترسیت ، له وانه یه له هه موو گیان له به ریک
بترسیت که له شیوه ی سه گد ابیت .
جاری وا هه یه ترسی مندال به شیوه کی راسته و خونیه ،
وه کوو : نه و منداله ی ، که له رووداوی شوتموبیلیکه وه
ده ترسیت ، ده بینین ، له سه ر جیگه ی نووستنه که ش ، که
به بیر یادیته وه ، ده ترسیت و هه موو له شی ده که ویته له رزین و
هه ژین .

نه و کار که رانه ی که تین

ده که نه سه ر فیر بوونی ترس :

۲ - کرده وه :

که سو کاری نه زان ، به تاییه تی دایک و باوکی نه زان ،
جاری واهه یه کرده وه ی ناهه موار له گه ل منداله کانیااندا
ده که ن ؛ نه و کرده وانه ش ده بنه هو ی ترسنوک بوونیان .

کرده وه ناهه مواره کانیش زورن ، بو نمونه هه ندیکیان باس
ده که یین :

۱ - باوک و دایکی نه زان زور سه رزه نشتی منداله کانیاان
ده که ن .

۲ - داوا و داخوازی هه ر شتیکیان هه بیت ، به ووشه ی نه و
هه ره شه وه لامیان ده ده نه وه .

۳ - هه موو کاتیک به راوردی منداله کانیاان له نیوان یه کدا یان
له گه ل مندالانی تردا ده که ن .

نه م کرده وانه ش ده بنه هو ی نه وه ی که نه و مندالانه

هه ست به نه بانین و نه ویستنی خو یان بکه ن لای که سو و کاریان ،
خو یان به سووک و بی که لک ده زانن . نه م جوړه بیر کرده وه ش ،
ده بیته هو ی ترسنوک بوونیان ، که سو و کاری زاناو روشن بیر ،
نه م جوړه کرده وانه ناکه ن ، له گه ل منداله کانیدا ، به لکوو
کرده وه ی وایان له گه ل ده که ن که باوه ر به خو یان په یدابکه ن ،
وره یان به رز پکاته وه و ، به زاتیان بکات . هه روه ها ناراسته و
را به ری یان ده که ن ، بو نه ترساندن و چاوقایمیان ده که ن :

باوکی دلسوز ، ده بیت ده ورووبه ریکی پر نارام و
ناسایش و هیمن بو منداله که ی درووست بکات ، نه وه کوو بیخاته

۱ - که شه کردن و فیر بوون :

هه ندیک له زانایان ده لین :

مندال له ته مه نی (۵) پینج سالیدا فیری ترس ده بیت ، له گه ل
نه وه شدا ته مه نیکی دیاری کراو دانه تراوه بو فیر بوونی ترس ،
وه گومان نیه له وه دا که گه و ره بوون و گه شه کردن تینیان هه یه بو
فیر بوونی ترس ؛ چونکه زیاتر قام ده که نه وه و شتی ترسناک و
مرینه ر له شتی بی زیان و بی دهسته لات له یه ک جیاده که نه وه ، له
گه ل نه وه شدا خه یالی به هیزی ، جاری واهه یه ، شتی بی زیانی
به زیان به خش دینیته پیش چاو ، به تاییه تی کاتیک که هه ست
بکات براوخوشکه کانی دایک و باوکی لیدا گیرده که ن .

زور له زاناکان ده لین مندالی زیره ک ترسنوک تره له
مندالانی زهین کویر ، له به ر نه وه پیویسته مندالی زیره ک
چاودیزی یه ک و گرنگی یه کی تاییه تی بدریتی . هه روه کوو چون
مندال ته مه نی پیشکه ویت ، ترسی زور ده بیت ، ناوه هاش
تاته مه نی پیشکه ویت ترسی که م ده کات و راستی شته
ترسناکه کان و مرینه ره کانی بووون ده بیته وه و ترسی لیان
ده شکیت .

ده بیت نه وه بزاین که فیر بوون تینکی زوری هه یه بو
فیر بوونی ترس . بو نمونه : نه که ر سه گیکی در په لاماری
مندالیک بدات ، نه ک هه ر له و ده ترسیت ، به شکوو له هه موو

په ژاره و دله راوگي و دله خورپيوه ، به لكوو ده بېته په ناو پاسايه ك ، بو منداله كاني .

چاره كړدني ترسي مندال

۱ - زور چار مندال كه ته مه ني پيش ده كه وښت ، هر له خوښه وه ترسه كه ي به سه ر ده چيت ، به تايبه تي نه و ترسانه ي هوښه كي ناشكه را يان نيه ، وه كوو ترسان له سيسرك و قالونچه و په ربه مريشك .

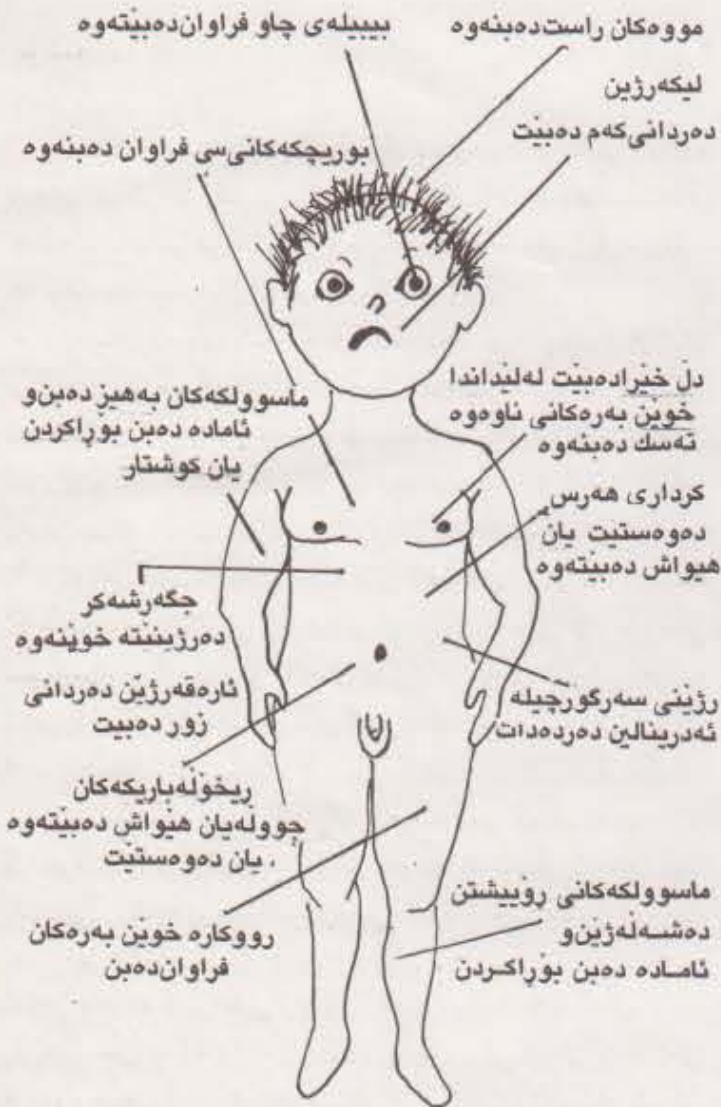
هر چه ند تادره ننگيك ، هه نده ترسيكي له گه لدا ده مينيت بو ماوه يه كي دوور . وه كوو : ترس له ته نيابي ، يان ترس له تاريكي ، يان ترس له هه نده گيان له بهريك .

۲ - ده توانيت ترسي منداله كه ت بشكښت ، به ده ست نيشان كړدن و ديارئ كړدني ، نه و شته ي كه لني ده ترسيت ، وه چون لني ترساوه ، وه بوچي لني ده ترسيت . دواي نه وه به شيوه يه كي ناسان روويه رووي نه و شته ي بكه ره وه ، تابوي دهرده كه وښت كه ترسي ناوښت .

۳ - نه خه له تيت هه نده كړده وه يه كي ناپه سه ندي له گه ل بكه يت ، كه تووشي زياني دهر ووني بكات .

وه كوو : گالته ي پي بكه يت ، يان پني پي بكه يت ، يان بيشكښت لاي مندالني هاوړني و هاوته مه ني خوي ، يان لني تووره بيت له به رنه وه ي كه ده ترسيت ، يان هه ربه شه ي لي بكه يت به و شته ي لني ده ترسيت ، يان پشت گوښي خه يت و پرسياړي لي نه كه يت ، به شكوو ده بيت نه وه نده رووي بده يتي و بيلاوښت ، تا دلي خوښت بو ده كاته وه هه موو په ژاره يه كي خوي ناشكه را ده كات ، نه وكاته چاره ي ده كه يت .

۴ - نه كه يت باسي نه و چيروكه خه يالي يانه ي بو بگيرته وه كه باسي ديوو درنج و خيوو نه وانگه ل ده كهن ، نه و چيروكانه ي كه له كه لكه له ي خه يالي مندال دهن ، خه وي خوښي شه واني بي دهنكي له چاو ده بزكښن . نه و چيروكانه ش ، وه كوو : چيروكي ديوه ره ش و ديوه سبي ، نه و چيروكه ترسینه رانه ي كه مندال گوښان لنيان بيت موو چوپكه به ته وقی سه رياندا ديت و

نهم وينه يه گرنگرين ، نه و گورانانه ، ديارئ ده كات كه به سه ره شه مندال ديت ، له كاتي هه لچووندا تير هه لچووني ترس بيت ، يان جوړه هه لچوونكي تري بيت .

له پاژنه ی پیاڼه وه دهره چیت . باش وایه که شه و چیروکانه ی بو بگپړته وه ، که نامانجه کانیاڼ په روه رده یین .

اهم المصادر :

- ۱ - مجلة الام والطفل العدد ۳۷۵ - السنة ۲۲ - آذار ۱۹۷۸
- ۲ - مجلة الام والطفل العدد ۲۸۶ - السنة ۲۳ - شباط ۱۹۷۹

بو نمونه :

- ۳ - مخاوف الاطفال تأليف هيلين روس ، ترجمة الدكتور محمد خيرى اشرف وتقديم الدكتور عبدالعزيز القوصى . ط ۱ ۱۹۵۵ مؤسسه فرانکلین للطباعة والنشر - القاهرة نيويورک
- ۴ - الطفل في مرحلتى الطفولة المتأخرة والمراهقة - باللغة الكردية - ط ۱ جلال خلف ژالهی - ط ۱ مطبعة (حسام) بغداد ۱۹۸۳
- ۵ - ومصادر اخرى .

ته گهر منداله که ت له سه گ دهره ترسیت ، باسی سه گ و وه فای سه گی بو بگپړه روه ، شه و سه گه به که لک و دل سوژانه ی که هه میشه پاسی مرووف و ران و بزنگه له کانی مروقیان کردووه ، که چه نده ها مندالیان له مردن رزگار کردووه .

۵ - له بهر شه وهی که مندال چاولیکه ره و دایک و باوکیش پینشه وان بو منداله کانیاڼ ، نابیت هیچ جوړه ترسیت دهر برن له ناست و به رامبه ریان ، چونکه مندال دایک و باوکی به زری پوش داده نیت ، دژى هه موو ترسینه ریک شه مجا شه گهر شه وان ببینیت به ترسنوکی ، شه وه شه م به جاریک دهر ووخت .

۶ - شه گهر منداله که ت له تاریکی دهر ترسیت بو شه وهی که ترسه که ی له تاریکی بشکیت و نه مینیت : باش وایه باسی سوو ده کانی تاریکی بو بکه یت و بلنیت سوو دی تاریکی شه وه یه که مرووف و گیان له به رانی تری تیدا ده حه وینه وه .

۷ - راهینان :

راهینانی مندال له نزیک بوونه وهی گیان له به ران و کرده وه کردن له که لیاندا ، دواى شه وهی له زیانیان شه مین بیت باشترین ریگه یه بو به زات بوون و به جه رگ بوونی مندال . بو نمونه :

شه گهر هه ر له شیره خوړی یه وه ، رای به نیت که له تاریکی دا بنویت ، یان به ته نها له ژوریکدا بنویت ، بی گومان که فامی کرده وه هیچ ناترسیت : به لام تو هه ر له و روژه ی که گوښی ده که یت له باوه ش خوتا یان قنورکه و بیشکه که ی له پالتا دابته یت ، دواى شه وهی که فامیشی کرده وه ناویریت به ته نها بنویت بو نمونه :

منداله کانی دیهاته کان نه له سه گ ، نه له میلووره و قالونچه دهر ترسین ، یان زور مندال هه ن چ له شاروو چ له لادی به شه وان ، شه گهر له ژووری نوسته که یاندا چرا بسووتیت ، خه ویان لی ناکه ویت .

چه ند تیبینی یه ک :

۱ - دهره ینه رو هونه رمه ندى گوڤاره که بو ی هه یه ده ست کاری ، شه وینه بکات ، که پروودانه کانی هه لچوونی ناشکه راکراوه .

۲ - بو ی هه یه که دیمه ن و وینه ی تری بخاته پال وه کوو : شه م وینانه : یه که م :

وینه ی باوکیک یان دایکیک ، یان هه ردوکیان که هانی منداله (۲) سالی یه که یان بده ن که نیزیکی گیان له به ریک بیته وه ، بوته وهی ترسی بشکیت ، نیتر شه وگیان له به ره سه گ بیت یان هه رچی یه کی تری بیت . دووه م :

یان وینه یه کی خه یالی زانای شه مریکی واتسون که چون مشکه که ی نزیکی مندالیکی (۱۱) مانگی کردوته وه ، منداله که هیچ لینی نه ترساوه له سه ره تاوه . سییه م :

هه ر دیمه نیک که خو ی به باشی ده زانیت .